List 27. Tečaj XLIX.

NOVICE

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. in za četrt leta 80 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 10. julija 1891.

V Ljubljani dne 10. julija.

Zborovanje poslanske zbornice bo baje dne 15. t. m. zaključeno. Ako bi hoteli zvedeti volilci od svojih domov prišedših poslancev, pripadajo li k večini ali manjšini državnega zbora, bi ti najbrže ne mogli še natančno odgovoriti, akoravno zborovanje že precej dolgo traje in so v tem času rešili eno najvažnejših del državnega zbora, odobrili so namreč državni proračun. Če je kedaj kak državnik srečo imel v parlamentu, gotovo jo ima ministerski predsednik grof Taaffe. Uspehi tega ministra so res v tem pogledu velikanski. Koliko časa pa bode trajalo to? Ker so se dosedaj edino le Poljaki sami proglasili za vladno stranko, poslušajmo jih, kaj oni pravijo, gotovega sicer ne bodemo zvedeli nič, ali zanimivo je vender vedeti, kako si tolmačijo oni položaj. Da je nejasen, to trdi „Czas“, glasilo poljskega kluba. Ali to glasilo trdi ob enem, da se večina Poljakov strinja z grofa Pininskega govorom glede versko-nravske vzgoje, verske šole in narodne avtonomije. Levičarjem je pa grofa Pininskega govor jako nevšeč, ne ujemajo se ž njim in ga zato hudo napadajo.

Isti „Czas“ pravi, da so levičarji zato navidezno tako spravljivi, ker bi se po tem potu radi skobacali do vlade. Pravi zaveznik bi ne smel javno tako soditi o svojem tovariši. Ali Poljaki so storili še nekaj drugega, kar ne ugaja nemško-liberalni stranki. Poljski poslanec Popowski, odgovarjajoč dr. Vašatyju, ki je jako nepremišljeno govoril o naši zunanji politiki, rekel je tudi, da so Poljaki pripravljeni za svojo narodnost sicer žrtvovati vse, kar imajo, da pa slavizem za nje ni vreden niti pipe tobaka. Da ni tak izrek posebno laskov bil za ostale slovanske poslance, ni treba poudarjati posebe. Pa tudi večini poljskega kluba je presedalo tako govorjenje. Zato je zahtevala od Popowskega, da nekako popravi svoj izrek ter izjavi, da je hotel reči panslavizem, a ne slavizem. Popowski pa se ni hotel udati, zato ga je pa baje poljski klub izbrisal iz liste kandidatov za delegacije. Ta ukrep poljskega kluba je pa neizrečeno užalil levičarje, in glasilo nemško-liberalne stranke uže resno svari levičarje pred Poljaki ter jim priporoča previdnost.

S tem, kar smo tukaj navedli, izpolnili smo le svojo časnikarsko dolžnost, da seznanimo naše čitatelje z glasovi in z mnenjem nekaterih drugih listov o sedanjem položaji. Mi sami pa ne pripisujemo tem vestém posebne važnosti in posebno nečemo iz njih sklepati, da bi se morebiti obrnilo v državnem zboru na nam ugodno stran. Znamenja zadnjih dni imajo ves drugačen obraz, nego da bi nas mogla potrditi v taki nadi. Posebno pa ob periferiji naše domovine je začela zadnji čas pihati jako mrzla sapa proti nam. Znano je vsem, kake namene ima nemški „Schulverein“. Ko je zborovalo to društvo pred par tedni v Celovci, bil je med onimi, ki so je pozdravili — a to so bili tudi najhujši nasprotniki naše narodnosti — vladni zastopnik. V Trstu v cerkvi sv. Justa se je propovedovalo in pelo v slovenskem jeziku uže toliko časa — ali da se ustreže našim zagrizenim narodnim nasprotnikom Italijanom, vplivalo se je najbrže od zgoraj, seveda zaradi ljubega miru, na ordinarijat, da je zaukazal, da neha s 1. oktobrom pri sv. Justu v Trstu slovenska propoved ter slovensko petje. Ravno take neljube vesti nam dohajajo iz Istre. Politični uradniki, ki so bili tam zadnja leta vsaj navidezno nepristranski, začeli so se uže nekam drugače vesti ter nas spominjajo dobe pred letom 1879.

Ker pa taki gospodje po navadi svoje vedenje ravnajo le po namigljajih od zgoraj, sklepati smemo, da nas čakajo spet hudi časi ter da se nam ni dosti nadejati od prihodnje državnozborske večine, naj si bode uže taka ali onaka. Zaradi tega pa ni treba, da bi obupali, saj se borimo za pravične stvari. Žalostno je pa le to, da niso dosedanji eksperimenti merodajnim krogom še oči odprli, da je vsak pritisk na posamezne narode v državi v veliko škodo državi sami.

Državni zbor.

V 33. seji poslanske zbornice pri nadaljevanji posvetovanja o državnem proračunu ministerstva za uk in bogočastje je govoril prvi dr. Lueger. Govoril pa je o nižeavstrijskem obrtnem muzeji, za katerega je vlada dovolila 40.000 gld. podpore, ki pa naj bi se zvišala vsled prošnje dotičnega društva na 50.000 gld. Govornik misli, da bi skoraj boljše bilo, da se muzej podržavi. Omenjal je tudi podržavljenja Dunajskih mestnih srednjih šol ter hotel vedeti od vlade, kako bode postopala z dosedanjimi na njih nastavljenimi profesorji. Priporočal je, naj se uredi kongrua, ter zahteval od vlade, da patroni cerkev se ne bi smeli samo le posluževati njim pristojnih pravic, ampak oni morajo tudi izpolnjevati svoje dolžnosti glede poprave cerkva in zvonikov, ter navede neki slučaj, kateri dokazuje, da se ne godi tako. Govornik bi hotel, da bi bile počitnice na ljudskih šolah spet razdeljene v počitnice ob žetvi in pa v počitnice ob trgatvi. Poslednje naj bi bile posebno tam, koder se peča prebivalstvo z vinarstvom. Novodobna šola ima po govornikovem mnenji res marsikaj dobrega, ali tudi slabega jej ne manka. Danes smo prišli uže tako daleč, pravi govornik, da zasmehujejo po naših šolah židovski učenci vero in obrede krščanskih učencev. Katoliška cerkev, ki je za šolstvo storila toliko, posebno pa za gimnazije, vzgojila si je pravo kačo.

— Poslanec Haase poudarja, da država ne sme varčevati pri šolah, mladino treba izobraževati, kajti kdor bi kratil izobraženje sedanjemu človeškemu rodu, kratil bi mu sredstva, s katerimi edino je mogoče dospeti do blagostanja. Govorniku ni prav, da so prenapolnjene srednje šole; kjer je preveč učencev, tam ni mogoča uspešna vzgoja. Dalje bi se ne smela pri klasičnih jezikih mladina preveč mučiti s slovnico. Omenja tudi žalostnega položaja, v katerem se nahajajo suplenti, ki morajo večkrat dolgo let čakati, predno dobodo svojim studijam primerno odškodnino. Toži tudi, da ima Avstrija premalo zavodov za zapuščene otroke, ter priporoča vladi, da skoraj kaj stori v tem pogledu. Slednjič zagovarja še sebe in levico ter se jezi, da jim noben ne veruje, da so verni ljudje.

Minister Gautsch je odgovarjal raznim govornikom. Nasproti trditvam poslanca Graških kmečkih občin, da se namreč odpravlja šolska molitev, ugovarjal je minister, da ni res to, kar pravi poslanec. Minister poudarja, da on ne smatra šolske molitve le za versko vajo, marveč da je šolska molitev pravo pravcato vzgojno sredstvo. Ako je ministerstvo v kakem redkem slučaji v tem oziru kaj ukrenilo, storilo je to le tedaj, kadar je bil žaljen z molitvijo verski čut manjšin, ki so pripadale k različnim veram. Govoreč o gališkem šolstvu, izrekel se je o njem pohvalno. Obljubil je, da se bode uvedel na galiških realkah francoski jezik kot obligaten predmet, dalje, da se bode tudi na gimnazijah sploh, kakor dozdaj na realkah, proglasila telovadba tudi za obligaten predmet. Glede podržavljenja Dunajskih mestnih gimnazij oporeka minister dr. Luegerjevi trditvi, kakor da bi država stavila prevelike zahteve do Dunajskega mesta. Glede profesorjev je pa rekel, da jih bode država vzprejela v državno službo, ako so sposobni. Glede žaljenja krščanskih učencev od strani židovskih pravi minister, da je slednje, ako se je v resnici dogodilo kje kaj takega, kaznovati prav ostro, kar pa naj se vslej zgodi tudi v nasprotnem slučaji.

Kar se pa tiče deljenja počitnic, zavrnil je minister dr. Luegerja na postavne določbe v tem oziru, po katerih imajo o njih sklepati glede ljudskih šol okrajni šolski sveti dogovorno s krajnimi šolskimi sveti. Govoreč o zboljšanji položaja suplentov, odgovarja minister poslancu Haasu, da se bo učna uprava trudila tudi nadalje marsikaj zboljšati v tem pogledu. Najprej bode pri gimnazijah s paralelnimi razredi povišal število učiteljskih mest. Radikalno se bode dalo to vprašanje rešiti s tem, da se bodo popolnoma odpravili suplenti ter ustanovilo toliko učiteljskih mest, kolikor jih bodo zahtevale učne potrebščine.

V seji dne 1. julija se je vzprejela resolucija, po kateri se priporoča vladi, da zboljša gmotno stanje šolskih nadzornikov posebno po prostranih šolskih okrajih.

Poslanec Salvadori se pritožuje o slabih plačah, ki jih imajo eksponovani duhovni pomočniki na južnem Tirolskem, ter stavi v tem oziru resolucijo, ki je bila vzprejeta. Poslanec Baumgartner se pritožuje o preobdavčenji duhovnih ustanov vsled zakona z dne 7. maja 1874. Govornik predlaga naslednjo resulucijo: Zakon z dne 7. maja 1874. l. glede prispevkov iz verskega zaloga naj se na podlogi dogovorov z episkopati korenito premeni. Poslanec Mandyczewski zahteva, da se zgradi rezidenčno poslopje grško-katoliškemu škofu v Przemyšlu, dalje da se zboljšajo plače stolnih kapitularjev v vseh grško-katoliških škofijah, ter stavi v tem oziru resolucijo. Ta in obe prejšnji resoluciji se podpro.

Na dnevni red pride naslov: Visoke šole. Dr. Blažek toži o nedostatku na češkem vseučilišči in na češki politehniki ter zahteva, da se odpravijo pristojbine za kolegije, ob enem pa da se zboljša plača profesorjem na vseučilišči ter da se uvrste v 6. dietni razred. Profesor Wildauer priporoča vladi, da bi dovolila veči donesek za vseučiiško knjižnico v Inomostu. Poslanec Schlesinger zahteva, da ustanovi vlada pri Dunajski vseučiliški knjižnici pet novih uradniških mest, ker so dosedanji uradniki preobloženi z delom.

V seji 2. julija je predložila vlada zbornici načrt novega kazenskega zakona, ki se je izročil posebnemu odseku, sestoječemu iz 18 članov. Na dnevnem redu je posvetovanje o proračunu, in sicer o naslovu „obrtne in strokovne šole". Poslanec Adamek zahteva med drugim od vlade, da ustanovi za Moravsko in Šlezijo posebno državno obrtno šolo. Pritožuje se, da se sedanji naučni minister pri ustanovitvi obrtnih šol premalo ozira na opravičene jezikovne zahteve češkega prebivalstva.

Minister Gautsch je odgovoril, da nima pri ustanovitvi obrtnih šol nič opraviti narodnostno vprašanje. Pri tej priliki je izjavil minister, da se bode uže s prihodnjim šolskim letom odprla v Nabrežini strokovna šola za kamenoseke ter da bode vlada skrbela, da se ustanovi sčasoma tudi za Trst in njegovo okolico enaka šola. Minister je rekel, da odgovarja s tem poslancu Šukljetu. Ali poslanec Šuklje je v svojem govoru o priliki splošnega posvetovanja o državnem proračunu polagal na srce gospodu naučnemu ministru še druge želje in zahteve glede šolstva po slovenskih deželah. Zakaj nam ni gospod minister nič povedal, kaj on misli o Kranjski gimnaziji, zakaj nam ni povedal, kako bode odstranil nedostatke glede šolstva na Koroškem? Saj je poslanec Šuklje govoril tudi o teh rečeh. Ali misli gosp. minister popolnoma prezirati vse to?

Ako nas ne varajo znamenja, posebno pa prijazni pozdrav vladnega zastopnika ob zadnjem zborovanji nemškega „Schulvereina“ v Celovci, čaka nas še mnogo borbe, še mnogo prošenj in pritožeb, predno nam bode vlada dala to, kar nam gre.

Poslanec vitez Brenner priporoča preuredbo živinozdravniških šol, ki so posebnega pomena za kmetijstvo in ž njim združeno živinorejo, če se pomisli, da se ceni vrednost goveje živine v Avstriji na 700 milijonov. Po sedanjih živinozdravniških šolah ni niti klinike za govejo živino. Mladi živinozdravniki znajo zdraviti konje in pse, kar je sicer dobro, a bi bilo vender želeti, da bi posebno znali zdraviti govejo živino.

Poslanec Peschka je tožil, da premalo stori vlada za kmetijski pouk. Obrtnih šol je 147, kmetijskih pa le 27. To razmerje kaže jasno, da vlada še vedno za kmetijstvo ne stori tega, kar bi morala storiti glede na to, da je Avstrija poljedelska država.

Na vrsto pride naslov „ljudske šole“. Poslanec Robič je omenjal nedostatkov glede slovenskega jezika na ženski pripravnici v Gorici. Tožil je o pomankanji učiteljev na Spodnjem Štajarskem ter rekel, da bi se najlaže odpravilo to pomankanje z ustanovami, ki bi pa ne smele vezati učiteljev, da bi morali službovati v odločenih jim okrajih.

Zagovarjal je slovensko učiteljstvo spodnje-štajersko, katero vzgaja mladino s posebnim naudušenjem v patrijotičnem duhu. Poudarjal je, da je patrijotizem sploh posebna, slovenskemu ljudstvu prirojena lastnost. Omenjajoč delovanja nemškega Schulvereina, je rekel, da nima sicer nič proti temu, ako napravlja to društvo nemške šole po Spodnjem Štajarskem zato, da ohrani nemškim otrokom nemško narodnost. Sicer pa ni Slovencem nikdar do tega, da bi nemško deco odtujevali njeni narodnosti, pač pa sili ravno nemški Schulverein slovenske otroke v svoje šole, in proti takemu početju protestuje govornik. Govornik misli, da je uže skrajni čas, da bi Nemci privoščili Slovencem, mirno delati za svojo narodnost, ter jim nehali staviti v tem pogledu vsakojake zapreke. Govornik priporoča, da se pomnoži po ljudskih šolah pouk v verstvu, materinskem jeziku in pa v zgodovini, kajti ti trije predmeti so najbolj v stanu omikati človeka. Za Robičem je govoril poslanec Sokol ter poudarjal važnost ljudske šole, ki pa more dosezati svoj vzvišeni namen, namreč vzgojo ljudstva, le na narodni podlogi. On želi, da bi imele občine in okrajni zastopi več vpliva, in pravi, da bi ne smel en učitelj poučevati nad 60 otrok. Za njim so govorili še nekateri govorniki. Naposled se je vzprejel ves proračun za naučno ministerstvo ter nekatere resolucije, med njim tudi ona, katero je stavil naš poslanec Kušar glede Kranjske gimnazije.

V seji dne 3. julija se je posvetovala zbornica o proračunu finančnega ministerstva. Govorilo in priporočalo se je mnogo, uslišano in izvršeno bo pa le to, kar bosta hotela vlada in pa finančni minister.

Poslanec Garnhaft toži, da je zemljiški davek previsok, da so mali obrtniki, posebno pa na deželi, kjer imajo malo ali nič zaslužka, preobdavčeni, pa tudi eksekucijski stroški, posebno za opomine, so previsoki. Zemljiški davek ter pridobnino malih obrtnikov na deželi bo treba znižati. Kar se pa tukaj zniža, naj se pa zviša drugje. saj imajo bogatini še marsikaj, od česar ne plačujejo še davka.

Tudi poslanec dr. Weigl pravi, da ne more iti tako dalje ter da treba naše davke preurediti ter razmerno po dohodkih razdeliti. Poslanec Kramář hoče pa uredbo valute, ki naj bode zlata. Pravi da bode uredba valute res stala državo mnogo žrtev, ker bode treba za njo prva leta vsaj po 12 milijonov na leto potrošiti, ali tudi dobički, ki jih bode donašala urejena valuta državi in državljanom, bodo taki, da je lahko toliko žrtvovati. Uže v mirnem času imamo toliko sitnosti zaradi našega denarja, seveda pri trgovini z inozemstvom, kaj pa, ko bi nastala kaka vojska — o tem nas uči uže izkušnja.

Poslanec dr. Gessman pravi, da je pridobnina slabo razrejena. Patent iz leta 1812. je še danes v veljavi. Po tem patentu je določena najviša pridobnina s 1500 gld. Leta 1812. pa so imele največe tovarne k večemu okolo 200 delavcev. Če se pa pomisli, da imamo danes tovarne, po katerih dela na tisoče delavcev, da pa plačujejo vedno davek, katerega določuje patent iz leta 1812., potem je pač umevno, da je treba prenaredeb v tem pogledu. Tudi poslanec Wrabetz priporoča reformo direktnih davkov, povišanje plač nižim uradnikom, pa znižanje pridobnine v nižih razredih.

Med dr. Gessmannovim govorom se je sprl poslanec Wrabetz s poslancem Schneiderjem ter je tako razsajal in vpil, sploh se tako vedel v zbornici, da je bilo grdo slišati. Zato je prosil dr. Gessmann, ki je mislil, da je njega razžalil Wrabetz, predsednika, da ukrene vse potrebno, da se v smislu § 58. državnozborničnega opravilnega reda izbere poseben grajalen odsek. Dr. Gessmann je to storil, ker ni predsednik poklical Wrabetza k redu.

*

Temu predlogu se je pridružil tudi poslanec Schneider, ker je Wrabetz tudi njega razžalil. Podpredsednik Chlumetzki, ki predseduje od 24. junija zbornici, ker je šel dr. Smolka na dopust, in o katerem niso vsi prepričani, da bi bil nepristranski, izgovarjal se je s tem, da je bilo po zbornici preveč krika in vika ter da ni vsega razumel, kar je rekel eden ali drugi poslanec. Vprašal je poslanca, ali prepustita njemu, da se bo prepričal iz stenografičnega zapisnika, kaj se je vse reklo, ter da se bode ravnal po njem, ali pa ostaneta pri zahtevi, da se voli poseben odsek. Poslanca sta ostala pri prvi zahtevi. Poslanec Plener je opomnil, da je treba uže naprej določiti, s kakimi žaljivimi opomnjami se bode baviti odseku. Poslanec dr. Gessmann je izjavil, da mu je poslanec Wrabetz med govorom rekel, da je sumen človek v zbornici in zunaj zbornice, poslanec Schneider je pa dejal, da ga je imenoval poslanec Wrabetz ponarejalca stampilj ter mu očital, da je hotel zapeljati druge, da bi krivo pričali. Poslanec Wrabetz pravi, da so bile besede, katere je dr. Gessmann navedel, Schneiderju namenjene. Sicer so bili še drugi poslanci vpleteni v to komedijo. Mi le konstatujemo, da je odsek drugi dan v soboto dne 4. t. m. o tej reči zbornici poročal, da se je zbornica posvetovala o njej v tajni seji ter da je dobil naposled poslanec Wrabetz ukor, kar se pa pred sejo ni mislilo, da se bo zgodilo, kajti levica se je odločila glasovati za ukor šele potem, ko je prebral Chlumetzky neki dopis pravosodnega ministra, v katerem pravi minister, da ni našel državni pravdnik povoda, kazensko postopati proti poslancu Schneiderju zaradi očitanj, ki jih je poslanec Wrabetz v zbornici ponovil, a so bile natisnene uže mesesa avgusta 1890. l. v neki brošuri. Poslanec Schneider je namreč najodločnejši vodja antisemitške stranke na Dunaji. Nemško-liberalna stranka ga ima za svojega grobokopa, zato bi se ga rada iznebila ter mu nastavlja vsakojakih pasti. Uže brošura proti njemu spisana v avgustu 1890. l., v kateri se mu očitajo razna nepoštena dejanja, kakor na primer to, da je hotel spraviti ob kredit neko židovsko tovarno v Mödlingu s tem, da je nagovarjal inozemske trgovce, naj bi javno izjavljali, da so bili ogoljufani, da niso izdelki za nič itd., imela je namen uničiti ga moralno. Državno pravdništvo je začelo stvar preiskavati, a ni našlo nič kaj takega, kar bi je upravičilo postopati proti Schneiderju.

Nemško-liberalna stranka je mislila. da bo dobila vsaj v zbornici kako zadoščenje proti Schneiderju, in prijatelj njen Wrabetz je začel prvi čivkati. Ali pogoreli so levičarji korenito. „N. Fr. Pr.“ se pa strašno jezi na pravosodnega ministra, ki je poslal, ne da bi ga bil kdo po njem vprašal — tako „N. Fr. Pr.“ — zgoraj omenjeni dopis. Res lepi ljudje so to! — Od take stranke nam je pričakovati vsega, ako pride na krmilo, ali bojimo se je vender ne, kajti na naši strani je pravica, in ta mora zmagati prej ali slej.

Po končani tajni seji dne 4. t. m., ko je bila rešena afera Wrabetz-Schneiderjeva, nadaljevala je zbornica v javni seji razpravo o proračunu finančnega ministerstva. Poslanec Brzorad je tožil, da so davčni zakoni nejasni, posebno pa pristojbinski. Ko se je sestavljal pristojbinski zakon, pravi Brzorad, prinesel je poročevalec v pregled svoj načrt ministru, ki je rekel: Načrt je dober, ali vsakdo bi ga umel, in nihče bi ne plačal več kazni. Poročevalec sestavi drug načrt, pride drugič k ministru, ki mu pravi: Reč je zdaj nekoliko boljša, ali odvetnik bi vender še umel postavo. Sestavi še tretji načrt ter ga predloži ministru, ki mu reče: Zdaj je dobro, ker tega jaz sam ne razumem.

Dne 6. julija je vzprejela zbornica poglavja finančne uprave: splošno blagajnično upravo, dikasterijalna poslopja, denarstvo in pa odsekovo resolucijo, v kateri se zahteva, da se uvede progresivni davek in več drugih reform v finančnem področji.

Politični pregled.

Domače dežele.

Avstro-Ogrska in Nemčija sta sklenili pogodbo, vsled katere odpade pri brzojavnem prometu temeljna taksa, plačalo se bode pa od vsake besede po 3 kr.

Šlezija. — „Opavský Tydenik“ piše, da so se Mladočehi z glasovanjem za državni proračun ter z izjavo proti dr. Vašatyju, ki je v specijalni debati govoril proti trojni zvezi, postavili na dr. Heroldovo stališče ter tako nastopili politiko oportunizma. Zaradi tega jih pa neče karati, ampak samo konštatuje, da so Mladočehi tudi v važnih ter načelnih rečeh popustili nekoliko dosedanjega programa. Vpraša se pa, bode li ta preobrat mišljenja mladočeških poslancev imel koristne posledice, in se je li omogočilo ž njim približanje Poljakom ter preprečila osnova Čehom sovražne večine. Poljaki so vladna stranka, oni so se jasno izjavili za vladni program ter da bodo podpirali vlado. Vlada pa je proglasila tudi levico za svojo stranko. Ako pa ni mogoče, da postanejo tudi Mladočehi vladna stranka, potem ni tudi mogoče, da bi postali zavezniki Poljakov ter bili del večine. List pravi nadalje, da mu sicer ni znan vtis, ki ga je napravil dr. Heroldov govor na Poljake in ostalo desnico. Znano je pa listu, da ne morejo biti Mladočehi del vladne stranke ter zavezniki Poljakov zaradi sprave. Zmagovalci v proračunski debati so Poljaki, po katerih prijateljstvo so se kar sline cedile nekaterim strankam, zmagovalec je pa tudi grof Taaffe, kateremu se ponujajo vse stranke. Nikdar se ni še tako enodušno glasovalo za proračun kakor letos. Grof Taaffe lahko trdi, da je ukrotil pri proračunski debati nekdanje svoje protivnike brez nikakih žrtev.

Vnanje države.

Italija. — Poroča se nekim listom iz Rima, in baje iz resničnega vira, da se je pri sklepanji trojne

zveze govorilo tudi o izboru prihodnjega papeža. Italija je namreč poudarjala, da bi se moral izbrati pomirljiv papež, ki ne bi preveč simpatizoval s Francozi, izrekla se je pa ob enem, da bode spoštovala obstoječe zakone v tem pogledu. Vsled te izjave italijanske vlade sta izrekli zaveznici, da ne bodeta dovolili, kadar se izprazni papežev sedež, in sicer toliko časa ne, dokler bo trajala trojna zveza, da bi se konklave zbral na njiju zemljišči, ter da ne bodeta pripoznali papeža, ki bi bil izbran na francoskih tleh ali pa na Malti. Ravno tako bi bil italijanski kralj upravičen zabraniti papežu, ki ne bi bil izvoljen v Italiji, vhod v Vatikan. V tem slučaji ter dokler se ne bi zbral v Rimu postavni konklave, bil bi Vatikan pod varstvom italijanske vlade ter pod nadzorstvom zastopnikov vseh katoliških držav. Ako bi se izpraznil papežev sedež med vojsko, tedaj bi se vršil izbor papeža v Vatikanu, ali bi se pa preložil, dokler ne bi bil sklenen mir. Govori se, da bi niti Angleška ne dovolila, da bi izbirali papeže na Malti.

Angleška. — Nemški cesar s cesarico je prišel dne 5. t. m. v Vindsor. Velikanski in sijajni vzprejem nemškega cesarja na Angleškem daje povod raznim časnikarskim političnim kombinacijam. Še nikdar prej se ni vzprejel s tako javnimi dokazi simpatij noben vladar tujih držav. Časopisi vseh strank pripisujejo posebno važen političen pomen temu potovanju. Nemci in Angleži kar plavajo danes v valovih vzajemne ljubezni. Angleška, pravijo Londonski časopisi, ni sicer pristopila formalno k trojni zvezi, ali to ne brani, da bi se ne ujemala popolnoma ž nje namerami. In kdo ne bi verjel Angležem?

Angleški so Rusi trn v peti v Aziji, ter sej niti na evropskem vzhodu ne ujemajo njeni interesi z ruskimi, Angleški so na potu Francozi v Afriki, pa tudi francoski vpliv v sredozemskem morji jej ne ugaja. Angleško stališče proti Rusiji glede evropskega vzhoda zastopa v trojni zvezi Avstro-Ogrska, angleško stališče proti Francoski glede sredozemskega morja pa Italija. Taka zveza torej, ki brani nehote na vse strani angleške koristi, ne da bi Angleško kaj stalo, vredna je vsakakor največega priznanja in opravičuje povsem izvenredno sijajni vzprejem, katerega je Angleška priredila glavnemu zastopniku trojne zveze.

Srbija. — Kralj srbski pride, kakor je določeno, dne 27. t. m. v Odeso in se snide ondu, kakor se govori, s kraljico Natalijo. V Peterburg pride dne 2. avgusta, kjer ga na kolodvoru vzprejmeta car in dvor. Pri tej priliki nameravajo v Peterburgu prirediti mnogobrojnih slavnosti. Vračajoč se iz Rusije, prišel bo kralj tudi na Dunaj, in se baje uže vrše dogovori glede njegovega vzprejema.

Bolgarija. — Govori se, da hočejo Bolgari takoj po dovršenem oboroženji z najnovejšimi puškami ter Kruppovimi topovi proglasiti neodvisnost Bolgarije. V diplomatičnih krojih je baje uže vse pripravljeno na to. Ako bi se res zgodilo kaj takega, kar pa ni verjetno, potem bi celo trojna zveza težko vzdržala evropski mir.

Francoska. — Kaže se, kakor da bi se hotela francoska republika tesneje okleniti katoliške cerkve. Škof Fava v Grenoblu pozivlje s posebnim proglasom katolike, naj bi ustrojili posebno katoliško stranko, ki bi, ne oziraje se na posamezne monarhične pretendente, sporazumela se z republiko in podpirala smotre katoliške cerkve. V tem proglasu se bere: „Da nas ne bi sumničili, da snujemo kako zaroto proti republiki, izjavljamo odkrito in slovesno, da priznavamo državno obliko, v kateri živi danes Francoska in ki se imenuje republika. Mi hočemo vlado, katera se bode s svojimi zakoni in s svojim delovanjem pokorila naukom katoliške vere, a čuvati se hočemo prostozidarskih zmot, katere izvirajo iz naturalizma, pa so na Francoskem prav malo razširjene“. Oba najvplivnejša katoliška lista na Francoskem „Univers“ in „Monde“ sta objavila ta proglas brez komentara. Tako hočejo torej francoski katoliki, izrekajoč se za republiko, pripraviti jo na pot krščanskih naukov ter tako dvojno koristiti svoji domovini.

Rumunija. — Rumunski prestolni naslednik Ferdinand se je hotel zaročiti z dvorno damo kraljice s Heleno Vacarescu, potomke nekdaj jako imenitne bojarske družine v Rumuniji. Za to zaročbo je bila posebno vneta kraljica sama. Ali proti tej zaročbi so se oglasile odločno vse politične stranke ter jo tudi zaprečile. Vse so se namreč izrekle, da bi bil tak zakon jako nevaren notranjemu miru Rumunske. Rumunska je namreč nalašč zato poklicala tujo dinastijo na rumunski prestol, da se s tem zapreči prepir med posameznimi bojarskimi družinami. Ker bi se pa s tem zakonom odlikovala ena teh bojarskih družin, bile bi gotovo žaljene druge družine, in nastal bi vsled tega med njimi prepir, ki bi imel jako nevarne posledice za državo in njen obstanek.

Čeravno nerada, morala se je vender kraljeva družina udati javnemu mnenju. Da bi princ Ferdinand nekoliko pozabil te neprijetne stvari, poslal ga je oče kralj v tujino, ter je uže odpotoval v Sigmaringen, Heleno Vacarescu je pa odpeljal njen oče, ki je zdaj rumunski poslanik v Rimu, s seboj v Rim.

Narodno-gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

X. Zbornični tajnik poroča o vlogi občinskega zastopa v Kropi, da bi zbornica priporočala njegovo prošnjo do visoke c. kr. deželne vlade, naj bi se dovolila podpora za uvedbo čevljarstva v Kropi. Poročevalec je najprvo izpregovoril o žrebljarstvu v Kropi in o razmerah v tem nekdaj cvetočem obrtnem kraji, poudarjal potem, da se je zbornica uže večkrat potezala za ustanovitev kakega nove-

ga obrta v Kropi ter da bi bila skoraj uže tamkaj nastala strokovna šola, ki bi bila vsakakor zadoščala svojemu namenu in začela izdelovanje novih izdelkov, naposled pa naglašal, da se je tudi enketa pri c. kr. deželni vladi razgovarjala o obrtnih razmerah. Po teh besedah je omenil, da bi bilo po mnenji odsekovem čevljarstvo, katero nasvetuje občinski zastop uvesti, koristno Kropencem in da je zatorej podpirati prošnjo. Poročevalec zategadelj stavi v imenu odsekovem naslednja predloga:

1) Zbornica naj se blagovoli zaradi izdelovanja čevljev v Kropi obrniti do strokovnjakov, da izreko svoje mnenje.

2.) Prošnjo občinskega zastopa v Kropi je pri vis. c. kr. deželni vladi in pri visokem deželnem odboru kranjskem podpirati. — Predloga sta bila soglasno vzprejeta.

XI. Gospod zbornični svetnik Skaberne poroča, da je visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo poslalo zbornici naslednji dopis:

„Ker se je uže večkrat primerilo, da so izdelovalci sodavode naznanili obrtnemu oblastvu, da bodo na raznih mestih v svojem kraji sodavodo in tudi limonado točili ali sami ali pa v njih imenu tamošnji prodajalci, nastalo je vprašanje, je li ta obrt svoboden, ali treba zanj kot prodajo okrepčav po smislu § 16., črka *f* zakona z dne 15. marcija 1883. l., drž. zak. št. 39, prej dobiti dovoljenje.

Predno se o tem odloči, dobro bi bilo zvedeti mnenje častite zbornice o tej reči ter razmere, ki so glede tega obrta v tamošnjem zborničnem okraji.

Z razpisom z dne 2. junija 1885. l., št. 18.361 je visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo dogovorno z visokim ministerstvom za notranje reči naznanilo političnim deželnim oblastvom, da sodavoda, ki se izdeluje od naravne studenčnice in impregnuje s pritiskom 4 do 8 atmosfer z ogljikovo kislino, ni niti umetelno napravljena raztopina rudninskih soli niti umetelna rudninska voda, narejena po naravnih zdravilnih studenčnicah, in da izdelovanje sodavode ne spada k obrtu izdelovanja umetelnih rudninskih vod, kateri je označen v § 15. zakona z dne 15. marcija 1883. l., drž. zak. št. 39. Iz tega je sklepati, da sodavoda ne spada k tistim umetelno narejenim rudninskim vodam, za katerih izdelovanje in prodajo je po ravno navedenih zakonskih določbah dobiti dovoljenje. V Ljubljani prodajajo sodovodo, limonado in sodavodo z malinovcem, ne glede na gostilne in kavarne, ki jo točijo, poletenske mesece po cestah in ulicah na kozarce, in sicer vozijo to okrepčavo prodajalci samotež na posebnih dvokolnih vozeh okoli po mestu. Sodavodo in limonado prodaja poletni čas tudi ena točilnica na nekem izprehajališči. Da bi izdelovalci sodavode v Ljubljani ali v katerem drugem kraji na Kranjskem točili na raznih mestih edino le sodavodo ali limonado, tega zbornica ni mogla ovedeti. Sodavoda in limonada se torej prodajata na povedani način le poletenske mesece in ne zelo veliko. Ako bi za točenje sodavode in limonade kot prodajanje okrepčav po smislu § 86., črka *f* zakona z dne 15. marcija 1883. leta, drž. zak. št. 39, bilo treba dovoljenja, bilo bi tako rekoč prepovedano točenje, ker bi pač nobenemu ne prišlo na misel prositi dovoljenja, ko bi glede na določilo § 19. ravno navedenega zakona mogel imeti največ dve prodajališči, iztržil bi pa komaj toliko, da bi bilo dosti za davke, opravo in režijo. Vrhu tega bi bilo točenje zelo otežkočeno, ker po § 19. mora praviloma tist, ki ima dovoljenje, sam osebno točiti in ker treba, da dovoli obrtno oblastvo le iz važnih razlogov, da sme točiti kak namestnik ali zakupnik. Z ozirom na te okolnosti se odsek ne more izreči za to, da bi bilo za točenje sodavode in limonade treba dovoljenja po smislu § 16. črka *f* zakona z dne 15. marcija l. 1883., drž. zak. št. 39, in zatorej predlaga: Častita zbornica blagovoli v gori omenjenem smislu predložiti svojo izjavo. — Predlog je bil vzprejet.

Živinorejcem po Kranjskem.

Živinoreja je na Kranjskem v zadnjih dvajsetih letih prav lepo napredovala, in to največ s pomočjo bikov, katere je kranjska c. kr. kmetijska družba spravila v deželo. Pa tudi živinorejci sami so pričeli spoznavati, da daje dobra in lepa živina večih dohodkov, zato so začeli skrbneje vzrejati svojo goved. Napredovali bi pa bili še dokaj hitreje, ako bi bili naši gospodarji hoteli izprevideti, da je treba dobrih in dovolj bikov. Da tega niso hoteli izprevideti, to je bila dosedaj največa ovira hitrejšemu napredku naše živinoreje. Vsak bik jim je bil dober, in na to ni nihče gledal, da bi bik ne imel preveč krav na leto. Nasledki tega ravnanja so bili slaba teleta, od katerih se niso dala vzrediti kaj prida goveda, a kmetovalec je trpel še po drugi strani izgubo, kajti slaboten, a vrhu tega še utrujen bik je navadno obrejil komaj polovico krav, druge so pa po celo leto ostale jalove. Vsled novega zakona z dne 11. avgusta l. 1890. o povzdigi reje goveje živine bode sedaj tudi tega konec, in za trdno smo prepričani, da se bode odslej naša živinoreja hitreje boljšala. Glavni naredbi novega zakona sta, da mora biti vsak bik licencevan, t. j. po komisiji potrjen, da je dober za pleme, in da mora imeti vsaka občina za vsakih 100 krav in plemenih junic po enega licencevanega bika. Da bode torej dovolj bikov v občini, to bodi skrb županov, oziroma občinskih odborov, in ravno zaradi tega opozarjamo kranjske živinorejce, da si o pravem času priskrbe zadosti dobrih bikov. Zakon bi se imel uže letos zvrševati, a kranjska kmetijska družba je prosila c. kr. deželne vlade, da preloži pričetek zvrševanja na l. 1892. Visoka vlada je prošnji kmetijske družbe ugodila, in tako se prične zakon šele prihodnje leto zvrševati. Do konca meseca januvarija vsakega leta mora županstvo naznaniti okrajnemu glavarstvu, koliko je v občini krav

in plemenih junic in koliko je plemenih bikov. Od 15. aprila do 15. maja vsakega leta se bodo biki licencevali. Da torej ne pridejo županstva prihodnje leto v zadrego, skrbe naj, da se živinorejci po občinah uže sedaj dogovore, koliko bikov bode potreba, kako se bodo dobili potrebni biki in kedo bo imel bika v oskrbi. Ako se županstvo uže sedaj ne prično za to brigati, imela bodo čez dobrega pol leta zelo veliko sitnosti, in tega jih obvarovati in na to jih opozoriti, je namen pričujočemu članku. Naposled naj še omenimo, da je napačno tisto mnenje, vsled katerega nekateri trdijo, da bodo licencevani samo biki, katere oddaja deželni odbor ali kmetijska družba. To ni res, licencevan bode vsak dober in za tisti kraj primeren bik, če je tudi doma vzrejen, pač se pa bode strogo gledalo na to, da se bodo licencevali na Gorenjskem samo cikasti biki, drugod pa le sivi.

Dopisi.

Dobrova 2. julija. Slavnost sv. Alojzija obhajali smo dne 18., 19. in 20. junija. V dan 21. p. m. prejelo je 49 šolskih otrok prvo sveto obhajilo. Potem so se jim razdelile spominske podobice na prvo sveto obhajilo. V sv. Alojzija dan pričela se je po litanijah v župnijskem dvoru otroška veselica, pri kateri so otroci deklamovali in peli. H koncu veselice so se razdelili otrokom Molitveniki: „Jezus, dobri pastir“, „Nebeške iskrice“, „Stezica“, dalje „Ali znaš?“, „Posvečevanje dneva“, „Podobica sv. Alojzija“, „Pomladni glasi“, „Svetinice in podobice sv. Alojzija. Po razdelitvi zahvali se mala učenka primerno vsem dobrotnikom, ki so kakor koli pripomogli, da se je veselica tako izvršiti mogla. Konečno se je skupno, navdušeno zapela še cesarska pesem. Veselice udeležilo se je poleg 240 šolskih otrok, tudi več očetov in mater, udje krajnega šolskega sveta, župan, več občinskim odbornikov in precejšnje število odraščenih deklet.

Preiskrena javna zahvala naj bode pa vsem dobrotnikom, ki so kaj darovali, da se je moglo toliko daril otrokom nakupiti. Bog povrni jim blago dejanje tisočkrat! M. Rant.

Iz Tržaške okolice. Vsled nove užitninske postave, katero je sklenil državni zbor ter je tudi uže potrjena, naložila so se okoličanom jako velika, a ne povsem opravičena bremena. V obsežje nove užitninske črte so se namreč vzprejele take vasi po okolici, ki so izključno le kmečkega značaja ter nimajo vsled svoje lege in oddaljenosti nič vzajemnega z mestom Tržaškim. Finančni minister je celo sam pripoznal, ko je bilo v državnem zboru posvetovanje o novem zakonu, da bodo prizadete prav hudo nekatere vasi, ali on je dotične vladne predloge zagovarjal zato, ker je ž njimi omogočeno nadzorovanje uvožnje užitnini podvrženega blaga.

Zastonj so bili protesti Tržaških poslancev, med katerimi se je Nabergoj najbolj vroče potezal za okoličane, poslanska zbornica glasovala je za zakon. Ali za okolico vedno vneti Nabergoj ni se dal ugnati popolnoma v kozji rog, marveč začel je trkati pri vladi, ko ni nič opravil v zbornici. In res vladna vrata so se mu tudi odprla, če tudi ne na stežaj. Kakor se poroča z Dunaja, odredilo je namreč finančno ministerstvo: 1. da se bode v okolici plačevalo od hektolitra 4 gld. manj užitnine nego v mestu, in 2. da se bode v okolici užitnina šele tedaj plačala, kadar se bode prodalo vino, a ne kadar se spravi v klet, kakor se je glasilo postavno določilo.

Da se te olajšave za okoličane velikega pomena, umeje se samo ob sebi. Sicer pa bodo okoličani plačali užitno le od tistega vina, katero bodo prodali v obsežji užitninske črte. Ako bi prodali vino izven užitninske črte, potem bi pa ne plačali užitnine.

Razne reči.

— **Presvetli cesar** je potrdil g. Petra Grassellija za Ljubljanskega župana.

— **Nj. c. in kr. Visokost** gospod nadvojvoda Albreht je podaril odboru za spominek pri Custozzi padlim kranjskim vojakom 100 gld.

— **Ogrski kardinal Haynald** je umrl dne 4. julija v Kalocsi.

— **Promocija.** Bogoslovec Ljubljanske škofije gosp. Aleksij Ušeničnik je bil te dni v Rimu promonovan za doktorja modroslovja.

— **Deželnemu odboru** je došlo 28 prošenj, da bi dovolil podpore učiteljem, da bi šli v učni tečaj za deška ročna dela na Dunaj. Podpore dovolile so se naslednjim učiteljem: Furlanu iz Ljubljane, Bregarju iz Kranjske Gore, Zavrlu iz Stopič, Vrbiču iz Sodražiče, Javoršek-u iz Spodnje Šiške, Novaku in Levstek-u iz Idrije. Ker bode tudi Kranjska hranilnica v Ljubljani dovolila nekoliko podpore, bode zopet letos precejšnjo število učiteljev šlo na Dunaj v omenjeni tečaj.

— **Vabilo.** V spomin dr. Janezu Bleiweisu vitezu Trsteniškemu se bode v nedeljo, dne 12. julija 1891. leta pred škofijo na hiši št. 16, v kateri je umrl dne 29. novembra 1881. l., odkrila spomeniška plošča. K tej slavnosti vabi vsa narodna društva odbor „Pisateljskega društva“. — Vzpored slavnosti, katera se vrši s sodelovanjem slavnih društev: národne čitalnice, „Sokola“ in pevskega društva „Slavec“. I. Odkritje spomeniške plošče ob 12. uri opoldne. 1. Kantata, zložil dr. B. Ipavec, poje „Slavec“. 2. Slavnostni govor, govori g. dež. poslanec L. Svetec. 3. Molitev, besede S. Jenkove, napev Dav. Jenkov, poje „Slavec“. Národna društva z zastavami se zberó ob pol 12. uri v čitalnici, odkoder odidejo na slavnostni prostor. II. Banket v čitalnici ob pol 2. uri popoldne. Vstopnice k banketu po 2 gld. za osebo se dobivajo v trafiki čitalnični. Kdor se hoče udeležiti banketa, oglasi se najkasneje do dne 9. julija t. l. III. Kon-

cert na čitalničnem vrtu ob 8. uri zvečer, pri katerem bode pelo pevsko društvo „Slavec“ in sodelovala vojaška godba.

— **Na tukajšnji podkovski šoli** so se vršile dne 26. in 27. junija skušnje iz podkovstva in mesogledstva. Kovači brez šole so prišli le 3, od teh sta napravila le 2 skušnjo s povoljnim uspehom, eden mora ponavljati skušnjo. Obžalovati je, da se oglaša k skušnjam tako pičlo število neizšolanih kovačev, katerih je pa še prav veliko po deželi. Če se pomisli, koliko se žrtvuje vsako leto, da se zboljšuje kvaliteta konj, treba je pa tudi zahtevati, da delujejo po deželi sposobni kovači, kateri ne spridijo kopita in ne uničijo vrednosti materijala. Iz tega ozira bi morala c. kr. okrajna glavarstva prav strogo postopati in prepovedati kovanje onim kovačem, kateri se ne izkažejo s spričevalom izpraševalne komisije. Učencev podkovske šole je bilo sedem, vsi so bili prav dobro izvežbani v podkovstvu in mesogledstvu. 5 učencev je imelo podporo od vis. ministerstva za poljedelstvo, eden od dež. odbora Goriškega, eden se je izšolal ob svojih stroških. V 1. tečaju so bili sledeči učenci v podkovski šoli: Rupar Fran iz Škofje Loke, Staré Gašpar iz Podjela, Pregel Fran s Cola, Demšar Janez iz Železnikov, Valant Janez iz Radovljice, Jerina Janez z Vrda, Vizin Štefan iz Solkana na Goriškem. Rupar Fr. je dobil red prav dobro, vsi drugi dobro. Iz mesogledstva je bil tudi izprašan kmečki sin Svetelj Janez iz Zgornjega Brnika ter napravil skušnjo s povoljnim uspehom. Izpraševalni komisiji je predsedoval vodja podkovske šole dr. vitez Bleiweis-Trsteniški, vladni komisar je bil c. kr. okrajni živinozdravnik Andrej Perdan, izpraševalec pa učitelj Edvard Šlegel.

— **Uradni spisi glede zavarovanja delavcev proti nezgodam pa finančni organi.** Ministerstvo za notranje reči je dobilo več pritožeb, v katerih tožijo stranke, da se poslužujejo finančni organi spisov in podatkov, ki se pošiljajo političnim oblastvom zaradi zavarovanja delavcev proti nazgodam. Vsled teh pritožeb je naročilo ministerstvo vsem političnim oblastvom, da ne smejo njim pridelieni finančni organi pregledavati zgoraj omenjenih spisov in podatkov. Ti finančni organi so res večkrat preradovedni!

— **Toča.** V Šmartinu pri Litiji je napravila toča minolo nedeljo veliko škode.

— **O goveji kugi na Kranjskem.** Razglasilo z dne 11. junija 1891. l., s katerim sta se zaradi razsajajoče kuge v gobcih in na parkljih sodna okraja Kočevje in Vipava po vsem svojem obsegu razglasila za okuženo pokrajino, dopolnjuje se s tem, da je zaradi razširjanja kuge tudi s sodnimi okraji Črnomelj, Novo Mesto in Žužemberk ravnati kakor z okuženimi pokrajinami, nadalje da je ves politični okraj Kočevje razglašen za okuženo okrožje. Zatorej ukazuje dež. vlada: 1. Promet s prežvekovalci in prasiči iz vseh teh okrajev in v vse te okraje je prepovedan, promet z omenjeno živino v mejah teh okrajev ob izpolnjevanji zapornih odredeb po okuženih krajih pa dopuščen. 2. Uživati in prodajati mleko obolele živine je po vseh teh okralih prepovedano. 3. Ali se sme obolela živina klati za to, da bi se užilo nje meso, to je zavisno od dotičnega živinozdravnika. 4. Živinski semnji (razen semnjev za konje) so po vseh teh sodnih okrajih prepovedani. Nadalje so prepovedani tudi vsi živinski semnji v sodnem okraji Zatičina do preklica

— **Okrajni cestni odbor v Kočevji** si je izvolil za načelnika Danijela Ranzingerja, trgovca v Kočevji in za namestnika Leopolda Hufnagl-a, knez Auerspergovega nadgozdarja v Kočevji; odbor za Velikolaški okraj pa Matijo Hočevarja, župana v Velikih Laščah za načelnika, in Frana Brdavsa v Vidmu za namestnika; odbor za Kranjski okraj Josipa Kržiča za načelnika in Andreja Vavkena za namestnika.

— **Zanimiva uradna izjava.** Pred nekoliko časom je zaplenilo državno pravdništvo v Trstu dve vabili, s katerima so se vabili italijenski borilci z mečem in italijanski telovadci na tekmovanje, in sicer zaradi pregreška kaljenja javnega miru. Proti tej zaplembi sta vložila dotična odbora pritožbo, ki se je razpravljala pri deželnem sodišči v Trstu dne 30. junija t. l. Pri tej obravnavi se je izrazil državni pravdnik gosp. Taddei, zagovarjajoč zaplembi, da je vsa okolica Tržaška slovenska, da žive v Istri samo po posameznih krajih Italijani ter da se ne more o italijanstvu v Dalmaciji niti govoriti, ker je Dalmacija po vsem slovanska. Mi smo bili sicer prepričani o vsem tem uže davno, ako so pa državni uradi tudi preverjeni o tej resnici, česar niso nikdar, vsaj očitno ne, priznati hoteli do zdaj, potem pa naj urede tudi svoje poslovanje tako, kakor zahtevajo veljavni zakoni, kar se do zdaj žal ni še zgodilo.

— **Tistim, katere trga po udih vsled prehlajenja,** priporoča gospod Ivan Tomšič, c. kr. učitelj na vadnici in urednik „Vrtčev“, iz svoje izkušnje, naj se gredo kopat v reko Korano pri Karlovci na Hrvaškem, ter jih zagotavlja dobrega uspeha. Mnogo tistih, ki so iskali zdravja po raznih toplicah, pa ga niso našli, ozdravelo je popolnoma potem, ko so se kopali v tej reki.

— **Jako uspešno sredstvo proti mrčesom** je izumil C. Calov. To napraviš, ako zmešaš 85 odstotkov cinkovega prahu s 15 odstotki magnezijevega karbonata. Ta zmes se da prav dobro razpršiti. Ž njo uničiš tudi veče mrčese, kakor na pr. ščurke itd.

Budimpeštanske tržne cene z dne 8. julija 1891.

Jesenska pšenica 9.45 do 9.90, rž gld. 7·30 do 7·45, ječmen 5·95 do 6·27, oves (novi) 5·60 do 5·75.

Kurzi na Dunajski borzi dne 9. julija.

Papirna renta	gld.	92·60.
Srebrna „	„	92·65.
Zlata „	„	111.—
Marcijeva renta	„	102·75.
Napoleondori (20 frankov)	„	9·31.
C. kr. cekini	„	5·59.
Nemške marke	„	57·62½.

Odgovorni urednik Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.